

Povestea unei vieți

De **Stefan Kecskemeti**

Capitolul XIV

Studentia la Medicină la Timișoara

43 de ani de fericire

Începuturi ca medic

Studentia la Medicină la Timișoara

Aveam o grupă simpatică cu tot felul de figuri printre care apăruse și Pușa mea de mai târziu. Erau doi olteni, Bubi și” Baronul” Cecil, amândoi niște șmecheri care nu învățau nimic, dar se înarmau cu niște „puști” imbatabile. Cred că fabricarea acestor puști ar fi fost suficientă pentru orice student sânguincios să-și însușească materia. Era apoi Marius, atât de pasionat de chirurgie încât nimic, dar absolut nimic nu-l interesa în afară de această specialitate. Țin minte, la examenul de igienă îi pică una din pasiunile Profesorului Cădăriu, boala de Cheson. Marius expune probleme bolii de Șezon, profesorul îl corectează, cheson, Marius răspunde Șezon, pe aia a măti, Cheson, Șezon pe aia.... și figura se repetă, fără ca bietul profesor să sesizeze adaosul la Șezon. Eram vineți de râsul reținut. Era apoi Tibi, sfătos, dar simpatic, și fetele care mă priveau cu ochi suspicioși, fiindcă angajat sentimental la Arad. Am sfidat orice tentativă de apropiere cu o singură excepție, când, furios de provocare, am sărutat-o pe Valentina ”coram publico”. Singurul reproș al ei fiind: Puteai să faci asta înainte de a fi mâncat usturoi. Na, poftim, și mai zici ca aiul te ferește de vampirițe. Îl aveam apoi pe Iannis, grecul refugiat în timpul resurecțiilor din Macedonia, săracului îi puteau picioarele infernal, făcea curte surorii șefe de la chirurgie infantilă, o fată blondă, finuță și terorizată de șeful ei Profesorul Titus Rusu care a făcut medicina la Pariz cu accentul pe z-ul din urmă. Am fost invitați la nunta lor care se ținea la familia ei, Această nuntă a avut loc la Buziaș. Luasem un modest cadou din banii comuni. Bubi s-a lăsat servit de o persoană care se ocupa numai de el, spunea ca trebuie sa scoată pârleala. A mâncat

zdravăn toată seara, stropind bucatele cu foarte bunele vinuri de Buziaș cunoscute în toată lumea. Dimineața matol, în motor, cu mutră tragică ne ținu o prelegere despre bijuteriile sale în franceză. Mes Bijoux în sus, mes Bijoux în jos. L-am dus acasă și l-am culcat așa cum a fost, îmbrăcat. Peste două zile apare aproape distrus. A trebuit să stea cu comprese reci 24 de ore, după ce bijuteriile sale fuseră strangulate de indispensabil. Câteodată nu cade fisa când ar trebui. Toată grupa s-a simțit vinovată de posibilele consecințe nefaste. Noroc că nu s-a întâmplat mare lucru. Trebuie să spun că din anul patru s-a schimbat și decanul, noul venit fiind informat de „cadre” despre situația mea, am fost eliberat din funcția de șef de grupă, funcție deloc plăcută, fiindcă între ciocan și nicovală trebuia să protejiez toți chiulangiii și să consiliesc, fiind cel mai în vârstă, fetele în numeroasele lor încurcături sentimentale ca un fel de tătic, să țin spatele în nenumărate probleme. Dar când ești tânăr, ești înfigăreț, nu ai reținerile pe care ți le impune vârsta mai înaintată și ești săritor. Asta a fost motivul pentru care am fost acceptat ca lider al unei găști închegate și după ce funcția mea de șef de grupă a fost preluată de deja amintita Valentina. Mult mai târziu am aflat că și între oameni funcționează același principiu al ierarhiei care s-a depistat în colectivitățile animale. Succesul meu la învățătură s-a datorat faptului că având mintea mai coaptă, am putut învăța mult mai economic, discernând esențialul față de umplutura prezentă în orice materie de studiu, iar cu experiența dobândită în perioada autonomiei mele de la Arad, am fost mult mai stăpân pe problemele cotidiene decât puștimea ajunsă la examenul de maturitate la 16 ani.

43 de ani de fericire

În anul patru s-a întâmplat că, sesizând singurătatea noii colege de grupă, fără nicio intenție, cu cavalerismul cu care tratam oricare dintre colege, de moș Niculae să cumpăr un iepure de pluș, să-i leg cu o panglică roșie un bețișor și să predau acest cadou gazdei Pușei în plin centru, deasupra librăriei mari. Ea nu era acasă. Era un gest absolut fără nici un gând ascuns sau dorință de a semnaliza vreun sentiment dincolo de camaraderie. În vremea aceea, iubita mea și cu mine trăiam, după convingerea mea, în cea mai perfectă armonie, până la un moment dat în care soarta a intervenit, spre disperarea noastră, și a trebuit să ne despărțim. Am mai fost de câteva ori la Arad parcă în virtutea inerției, bătând străzile atât de bine cunoscute, dar fiecare pas durea, iar orașul mi s-a părut deodată gol. A trecut multă vreme până ce durerea despărțirii s-a mai alinat, dar sunt sentimente care nu se sting niciodată, te însoțesc o viață întreagă, deși apar legături și

sentimente noi. A trebuit să treacă foarte mult timp, până să înțeleg că și angajamentul de a-ți iubi perechea până ce moartea vă va despărți este doar o eroare. Moartea nu stinge iubirea, deși viața merge mai departe și se pot trezi alte iubiri.

Într-o zi friguroasă de iarnă, în prezența lui Tibi, într-unul din parcurile orașului, Pușa mea de mai târziu, dintr-o pornire niciodată explicată, mă îmbrățișează și mă sărută prelung pe gură. Tibi credea că este o provocare jucăușă sau tentativa unei fete de a-și bate joc de mine. Cred că a fost instinctul ei de femeie care i-a dictat: acest om are de acum nevoie de tine. Avea un păr blond nemaipomenit de lung și de bogat, ochii verzui minunați și un fel cald de a fi. Încetul cu încetul, ca micul Prinț al lui Antoine de Saint Exupery, m-a „îmblânzit” și am început să simt din nou căldura în jurul inimii. În primăvara lui 1959, deși idila începuse în 1958, m-a acceptat pentru 43 de ani de fericire necondiționată, absolută și netulburată, nici măcar de vreun norișor, cu mențiunea bizară că nu am încetat niciodată să o iubesc în continuare și pe cea de care m-am despărțit. După mulți, foarte mulți ani, într-o noapte m-am trezit dintr-un coșmar: ieșisem din strada Anatole France, unde era Sanepidul pe vremea mea și tot centrul, întreaga stradă principală a orașului avea fronturile clădirilor prăbușite, ca după un cumplit cutremur. Toată ziua următoare m-am simțit groaznic. După câteva luni, întâlnindu-mă întâmplător cu soțul ei de mai târziu, a trebuit să aflu cu tristețe motivul acestui vis.

În următorii trei ani am avut problema fricii pentru examenele Pușei, o frică irațională izvorâtă din teama că dacă se înfurie este în stare să abandoneze orice examen. Nu s-a întâmplat așa ceva niciodată, dar nu am scăpat de „Sorge” (grija) lui Heidegger. Personal am mai încasat doar trei bobârnace. Primul la Radiologie, unde profesorul Mărgineanu nu mi-a iertat că nu am fost niciodată la cursurile sale; la marele ”domn prim,” profesorul Bulbuca care neînghițind pe soțul mamei, neintuind pretenția acestuia ca eu să fiu întotdeauna primul printre primii la facultate, mi-a dat un 8, ca să învăț chipurile că nu e obligatoriu să am în toți anii de facultate numai nota maximă, și, în fine, la dermatologie, unde, la Decanul Țârlea venit de la Cluj, am tras printre subiecte și cancerul de piele, pur și simplu uitat de mine în cursul pregătirii. Am reușit să valorific cunoștințele mele generale despre neoplasme, dar s-a văzut clar că ceva nu e în ordine. Am fost gratificat cu un 8 pentru sinceritatea cu care am recunoscut că nu am citit acest capitol. Fratele meu Peter s-a căsătorit cu Judith, fiica adoptivă a unei prietene a mamei mele, eu mi-am amenajat camera servitoarei din locuință, în care a încăput dormeaza mea, o sobă de tuci și un

dulăpior. Aici nu puteam să stau cu Puşa, ea a rămas în continuare în gazdă. De altfel, la început, sesizând seriozitatea relaţiei, mama, convinsă că eu voi rămâne în veci numai al ei (trăia cu visul că, asemenea bunicului meu care îşi îngrijise, pensionar fiind, mama bolnavă până la moarte, şi eu voi proceda la fel cu dânsa), nu a agreat-o pe Puşa care a avut faţă de ea aceeaşi reţinere niciodată exprimată verbal. În schimb, bunica mea a acceptat-o din primul moment cu bucurie şi sincere sentimente de tandreţe pe care mi le-a comunicat între patru ochi după prima vizită a noastră la ea. În iarna anului următor am fost invitat la Dej la familia ei. Era o iarnă cumplită, viitorul meu socru ne-a aşteptat cu o sanie la gară, ajuns acasă la ea am fost tratat ca un musafir de onoare. Am făcut cunoştinţă cu ţuicile de Câţcău din prune puse la fermentat cu sâmburii zdrobiţi şi tratat cu insistenţă total străină mie, bănăţean obişnuit să se pună felurile pe masă fără insistenţe de a servi. M-am simţit minunat, dar am rămas stupefiat, când, rămaşi în doi, viitoarea mea soacră mi-a spus: Nu ai nicio obligaţie faţă de fiica mea în ce priveşte o eventuală căsătorie. Situaţia fiind o copie a celei de la mine acasă. Bunica ei, în schimb, o femeie plină de umor şi înţelepciune naturală m-a acceptat necondiţionat şi mi-a spus să nu ţin cont de ţâfnele fiicei ei.

Am plecat din Dej, după ce la un bijutier am comandat inelele de logodnă. În aprilie, cu o zi înainte de lansarea lui Gagarin în cosmos, ne-am căsătorit la primăria din Timişoara în prezenţa grupei de studenţi din care făceam parte. La ieşire din Sfatul Popular, tata, apărut între timp, ne-a făcut două poze. Ne-am dus la telefoane, unde Puşa şi-a anunţat familia sec că s-a măritat şi că poimăine vom sosi la Dej. După-amiaza, am luat trenul spre Oradea, unde am poposit la hotelul Parc pentru o noapte. Atât ne ţinea buzunarul. La Dej, aceeaşi situaţie ca în iarnă, dar orice pilulă, oricât de amară ar fi, trebuie înghiţită, iar cu timpul, relaţia dintre soacra mea şi mine a devenit mai caldă decât cea dintre mamă şi fiică. ”C’est la vie”, există în viaţa familiilor nişte relaţii inexplicabile peste care trebuie să treci fără a-ţi face probleme. Cu timpul şi relaţiile dintre mama mea şi Puşa s-au încălzit, fără să devină entuziaste, fapt luat la cunoştinţă de mine cu seninătate, fără problematizare inutilă. Cele dintre bunica mea şi Puşa au rămas excepţionale până la sfârşitul vieţii ei. Noi am ţinut întotdeauna să păstrăm şi fizic posibilă echidistanţa între Timişoara şi Dej, atât la Păclişa aleasă după absolvirea facultăţii, cât şi mai târziu la Cadea sau Oradea.

Începuturi ca medic

Obligată la un stagiul de vară, Puşa a fost repartizată la Făget, eu, ca să fiu aproape de ea, am ajuns la Lugoj, unde am avut posibilitatea da a lucra în mult dorita psihiatrie. Aici la vremea

respectivă șef de secție, mazilit din Timișoara, lucra Dr. Weinberg, prieten al familiei tatălui meu, psihiatru care se specializase cu Sigmund Freud la Viena. M-a primit cu plăcere și mi-a dat primele cărți de specialitate pe care le-am avut în mână. Deprins cu cărțile de psihologie, nu am vrut să am de-a face cu tratatele de psihiatrie, până nu ajung la un oarecare grad de maturitate. Aici am citit cu pasiune cele împrumutate de inimosul doctor, după-amiezile făceam navetă la Făgetul nu prea departe de Lugoj, pentru a mă întâlni cu Pușa. Serile ședeam în fața spitalului, așteptând ca salvarea să fie chemată la vreo urgență. Noaptea splendide de iulie îmi ofereau plimbări în timp ce salvarea rezolva cazul, în numeroase locuri unde asistam ca în copilărie la mirificul dans nupțial al licuricilor. Într-o asemenea noapte vine o chemare la Buziaș pentru o naștere. Plecăm în trombă. Ajuns la staționarul din localitate, o femeie tânără e pe cale de a naște un copil prematur în luna a șaptea. Moașa disperată îmi spune de distocie, mă salută ca pe un mântuitor, spunând că medicul de circumscripție un oarecare Dr. Roth lipsește pare-se din localitate, dar că ea se oferă să-l caute totuși. Femeia dispăre, lăsându-mă singur cu parturienta. Nenorocita țipă infernal. Eu habar n-am de obstetrică și mă rog Domnului ca spurcata de moașă să se întoarcă cât de curând. Nimic, îi spun bieteii femei să-mi strângă brațul cât poate de tare și să apese puternic, după 4-5 asemenea episoade apare capul copilului, apasă femeie, apasă, la un moment dat pot pune degetele arătătoare subsoara copilului trăgând ușor de el, ca din pușcă iese copilul, o fetiță roșie ca racul, acoperită cu tot felul de chestii lipicioase. Noroc că reapare moașa căreia îi spun cu aer de superioritate, leagă și taie cordonul. Mă spăl pe mână și o felicit pe fericita mamă, transpirată și încă tremurând de frica unor posibile complicații. Prematura de nici 1500 gr, învelită, este dusă cu mama la Lugoj, exact la timp ca ginecologul de gardă să mai poată extrage, citindu-mi leviticul, placentă, pe care nu știam că trebuie extrasă.

Al doilea eveniment mai ciudat s-a petrecut într-o seară toridă de vară. Telefonul cere ajutorul salvării după o furtună în care sunt doi sau trei inși loviți de trăsnet. Am plecat cu șoferul. Ajuns la fața locului (în state totalitare, la evenimente, primii sunt „organele”) am găsit un mort și doi nenorociți în stare de șoc, fiind îngropați până la gât în pământ „ca să iasă curentul din ei” cel puțin asta a fost explicația procurorului secondat de un la fel de genial milițian. Oamenii știau că aparatele de radio, antenele, paratrăsnetele trebuie să se înpământate.

În mod real în această perioadă m-am cam lecuit de psihiatria vârstei adulte. Am încercat să mă informez despre posibilitatea de a face psihiatria copilului. M-am dus la fostul meu profesor de neurologie și psihiatrie Dr. Șofletea, un savant sec, spân, victima epidemiei de tifos exantematic

în timpul războiului, un tip extrem de cult, dar exploziv. I-am solicitat sprijinul pentru a face lucrarea de diplomă în psihiatria copilului. Iritat, mi-a spus că despre copii din punct de vedere psihiatric s-a spus totul. Așa că m-am adresat Profesorului Roșu, venit recent la Timișoara din Cluj. Mi-a spus că este de acord cu condiția ca să discut cu el numai despre meciuri de fotbal. Am ales ca temă tulburările de comportament la copii.

În 1959, specialitatea de neuropsihiatrie infantilă a fost consfințită de un HCM. La Timișoara a luat ființă un cabinet la policlinica de copii. Prima neuropsihiatră, o pediatră numită nolens volens specialistă, după două săptămâni a plecat definitiv în Israel. Cabinetul era fără medic. A fost binevenită oferta mea în căutare de cazuri, de a gira acest cabinet, student fiind în ultimul an de facultate. Singura problemă a fost cea a rețetelor care erau semnate de conducătorul lucrării mele, Dr. Pișta Stössel. Așa am reușit să adun aproape 60 de cazuri.

Examenul de stat a fost o tortură. Dădeam din igienă, organizare sanitară, urgențe medico-chirurgicale și socialism științific. Eu eram bine informat, fiind preocupat de filosofie. Pușa mea ieșe din examen, palidă, furioasă, și îmi spune că a picat. Întreb de ce? Îmi spune că a fost întrebată dacă intrarea României în primul război mondial a fost un război drept sau nedrept. Ce ai răspuns, întreb, ea, furioasă, bineînțeles, război drept. Am respirat ușurat, și în socialismul științific împărțirea etichetelor se făcea după preferințe și dorințe. Bineînțeles a trecut cu bine. Un alt coleg a fost întrebat care este atitudinea noastră față de Tito. Răspunsul pe cât de surprinzător, pe atât de neașteptat l-a lovit ca un trăsnet până și pe politrucul care asista la examen: „Știe frasel, căci o dată suntem contra, o dată pentru”. Răsetele sănătoase ale comisiei, inclusiv ale politrucului, i-au asigurat o notă de trecere.

Pe mine, președintele comisiei, profesorul Păunescu Podeanu m-a întrebat de ce mi-am ales ca subiect tulburările de comportament. I-am răspuns că vreau să fac psihiatria copilului. A spus cu regret că s-ar fi așteptat să devin internist. Chirurgi care mă știau încă din școala sanitară, erau siguri că mă voi face chirurg. Profesorul meu de boli contagioase Dr. Volodia Bușilă, cu care stăteam în aceeași casă, era sigur și după lucrările științifice din timpul felceriei că mă voi face medic de boli contagioase. Doar profesorul meu de interne, nea Costică Zosin mi-a spus că nu gândesc rău, fiindcă pe lume sunt din ce în ce mai mulți nebuni.

A venit momentul repartizării. M-am înțeles cu Mircea Lăzărescu că, dacă va alege înaintea mea, fiindcă făcuse un turneu prin unitățile de psihiatrie din țară, unde va alege el, voi alege și eu cu Pușa, dacă eu sunt înaintea lui, voi alege Păclișa, primul spital de neuropsihiatrie infantilă.

Spre mirarea mea nu am fost șeful de promoție, poziție ce mi se cuvenea necondiționat, ci al doilea dintre absolvenții din Timișoara. Ulterior am aflat de ce. Primei clasate i s-a socotit foarte binele din primii trei ani cu nota 10, foarte binele mele au fost cotate cu nota 9. Alege Mircea la Cluj: Păclișa, urmez eu: Păclișa. Delegatul ministerului se uită la mine, pentru Dumnezeu, domnule doctor, cum ați putut alege așa ceva, încă vă puteți răzgândi. Eu: Nu, domnule, am ales. Si astfel soarta noastră a fost pecetluită. Am ales și aleși am fost. Primii stagiați de neuropsihiatrie infantilă, absolvenți de medicină generală și ultimii din generația noastră care au rămas consecvent fideli pedopsihiatriei și neuropediatriei până la sfârșitul carierei noastre.

Povestea unei vieți, de Stefan Kecskemeti

Capitol I

Pe urmele copilăriei și strămoșilor în Timișoara de altădată
http://www.bjt2006.org/SK_Pe_urmele_copilariei_0316.pdf

Capitol II

Educație la mijloc de veac
Cămăși verzi – cămăși maro
http://www.bjt2006.org/SK_Educatie_la_mijloc_de_veac_0816.pdf

Capitol III

Conacul bunicii – raiul pe pământ
Messerschmidt, Titobus și pom de Crăciun în văzduhul timișorean
http://www.bjt2006.org/SK_Conacul_bunicii_1016.pdf

Capitol IV

23 August 1944 – Speranțe de pace și dicționare ruso-române
Între soldați și refugiați, între bombe, cămile și un pui de leu
http://www.bjt2006.org/SK_23august_1316.pdf

Capitol V

Tâlhării și bombe atomice. Petru Groza și Poporul
La Liceul Piarist: "Ești un cretin! Ieși afară!"
Explozii și bătaie cruntă, zeamă de varză, șerpi și altele
http://www.bjt2006.org/SK_Talharii_si_bombe_1616.pdf

Capitol VI

Pățanii cu aligatorul Ali, cu pistoale rătăcite, cu un radio ilegal...
Despre cărți, cinema, muzică și... dragoste
1948 – anul în care au început calamitățile
Primii pași în domeniul medical
http://www.bjt2006.org/SK_Patanii_cu%20aligatorul_Ali_2516.pdf

Capitol VII

Vânătoare de flebotomii în preajma lui Tito
Romul și biscuiții fac minuni
Din floare în floare
http://www.bjt2006.org/SK_Vanatoare_de_flebotomii_3516.pdf

Capitol VIII

Picaje cu Aviasan

"Umbre" și "dușmanii poporului"

http://www.bjt2006.org/SK_Picaje_Aviasan_3916.pdf

Capitol IX

La stână și la târguri de fete

Procese și evacuări

1953 – Festivalul Internațional al Tineretului

Aradul intelectual

http://www.bjt2006.org/SK_Targul_de_fete_4416.pdf

Capitol X

Malarie și febră tifoidă în valea Crișului

Hepatită și poliomelită

Educația sanitară și succesul manipulării

Epidemii de isterie

Pășanii cu paraziți și vin roșu

http://www.bjt2006.org/SK_Malarie_febra_tifoida_4816.pdf

Capitolul XI

Între Timișoara și Arad

Lupi pe o noapte de iarnă

La vârsta iubirii și a înțelepciunii

http://www.bjt2006.org/SK_Intre_Timisoara_si_Arad_5116.pdf

Capitolul XII

Medicina la Timișoara cu Benedict Menkes, Emil Stein, Mișu Elias, Mișu Rottenberg ș.a.

http://www.bjt2006.org/SK_Medicina_la%20Timisoara_0417.pdf

Capitolul XIII

http://www.bjt2006.org/SK_Zona_de_vis_0817.pdf